

hedder Mellemvei, thi det fører til falske Resultater, det lede til Skuffelse, det leder til, at Pengene blive smidte ud til ingen Nytte, og det leder til, at Soldaterne blive gjorte til fuldstændig unyttig Kanonføde. Det vil jeg ikke være med til, det vil Mindretallet ikke være med til, og det er det, som jeg har søgt at hævde ved det Standpunkt, som jeg nu indtager her i Salen.

J. Madsen: Jeg havde oprindelig ikke tænkt paa at tage Ordet, og jeg har derfor forholdt mig taus under disse Forhandlinger om Forsvarsvæsenet; men efter de Forhandlinger, der nu have været førte, kan jeg dog ikke tilbageholde nogle Yttringer. Den ærede sidste Læser kom med en Udtalelse om, at man ikke altid spillede paa den samme Melodi, og dette tror jeg, at han har fuldstændig Ret i; thi hvorfor staa Stemningerne her saa stærkt overfor hinanden? Det er netop, fordi man har forandret det System, hvorpaa de nugældende Love for Hærens og Søværnets Ordning ere støttede. Jeg glemmer ikke den Jubel, der var her i Thinget dengang Loven om Hærens Ordning blev vedtagen, og jeg glemmer heller ikke den Løftelse, der dengang kom frem i Befolkningen, og som derefter bevirkede, at Folkethinget saavel som Landstinget med største Beredvillighed bevilgede med eet Slag 40,000 nye Geværer af allerbedste Slags. Vi byggede en Fabrik til selv at fabricere nye Geværer paa, der kom Begjæring om Bevilling til Søminer, og vi bevilgede dem med den største Beredvillighed, bestændig byggende paa det Samme Princip, som laa til Grund for den nugældende Lov om Hærens Ordning. Men hvilket Princip var det, som laa til Grund for denne Lov? Det var netop det Princip, at man saa at sige skulde bygge et nyt Dannevirke, et levende Dannevirke; man skulde i Stedet for det gamle Dannevirke, som var bygget af Træ og Jern og Jord, danne et levende Dannevirke af den Arme, hvortil enhver vaabensfør Mand skulde bidrage Sit og selv stille sin Person tilrede. Det hed sig dengang: Vi maa gjøre Fjenden enhver Godsbred Land stridig med den Arme, der er bleven dannet efter denne Lov, og vi maa slaas tappert i aaben Mark med aaben Pande og til sidste Mand. Da var der ikke Tale om at gjøre enten Kjøbenhavn eller noget andet Sted til Skjulested for en flygtende Hær. Men det, der her foreligger, gaar ud paa et helt andet Princip, det er ikke bygget paa Haab, men det er bygget paa Frygt, og det er ikke bygget paa, at Hæren sættes til for Landets Skyld, men derimod, at Landet skal opgives for Hærens Skyld. Jeg kan ikke se Andet, end at det er deri, at den store Meningsforsjælf ligger; thi det kan ikke negtes, at dengang man vedtog den nu gjældende Lov om Hærens Ordning, troede man sikkert og bestemt, at denne Hær skulde slaas til sidste Mand og paa ethvert Punkt, saalænge der var nogen Mulighed for

at gjøre nogen Modstand, uden noget Steds at søge et Skjulested. Men her har man opgivet dette Haab, her siger man: Det maa komme dertil i en kommende Krig, at vi ikke kunne forsvare os, og vi maa da have et Skjulested for Hæren. Det er omtrent det Samme, som gaar igjen her, som da Dannevirkestillingen blev forladt; thi det var vistnok ikke saa galt et Princip, at Dannevirkestillingen blev forbedret og udvillet. Man sagde dengang: Vi skulle møde Fjenden ved Grændsen, og det er et stort Spørgsmaal, hvad der vilde være sket, hvis Hæren var bleven staaende ved Dannevirke og ikke havde forladt den; der var Sandsynlighed for, at den da var bleven omgaaet, men selv om den var bleven omgaaet og tagen til Fange i sin Helhed, var der en Mulighed for, at vi kunde have opnaaet en ligesaa god Fred og maaske en endnu bedre end den, vi til Slut opnaaede i 1864. Men det var vistnok dengang en klog Mand, der hvistlede de Styrende i Dret, at vi havde kun een Hær, og den maatte vi se at bevare, og det var vist den Mand, der forarsagede, at Hæren i Stilhed trak sig tilbage fra Dannevirke. Denne Tilbagetrækning fra Dannevirke, endskjøndt den bidrog til, at Folket i Dieblisset blev næsten rasende, bidrog dog til, da Folket rigtig havde betænkt sig, at det endnu havde Haab, og navnlig var Haabet stærkt, medens vor Hær laa paa Als og ved Dybbøl; men der blev den maaske altfor længe, og det var vistnok ogsaa de Styrendes Skyld, at de ikke vilde tillade Hæren at trække sig tilbage saa tidlig, at den ikke var bleven drevet fra denne usle Stilling med Vaabenmagt af Fjenden. Men havde den dengang haft flere saadanne Støttepunkter langs med Sjællands og Fyns Kyst, som den havde i Dybbølstillingen, mon det da ikke i den eftersølgende Tid af Krigen vilde have været til meget stor Støtte for Hæren? Jeg tror, at en Støtte i en saadan Smule Stilling havde været meget mere nyttig dengang, end om Kjøbenhavn var bleven befæstet; thi hvad vilde det have ført til, om Fjenden dengang var rykket mod Kjøbenhavn, hvis den havde været en Fæstning, mon vi saa derved havde faaet nogen Hjælp fra Udlandet, som man saa tidt støtter sig til? Mon den sidste Fred vilde være bleven bedre for os, dersom vi skulde have indgaaet den, efter at Fjenden havde søgt ind i Kjøbenhavns Fæstning, end den blev, saaledes som den blev indgaaet? Jeg kan derfor ikke se rettere, end at det, som her stilles op om et Befæstningsanlæg, er en ren Opgivelse af det Princip, hvorpaa de nugældende Love om Hærens og Søværnets Ordning ere byggede, og dette er en Principforandring, som jeg ikke tror, at det danske Folk let vil drages med til, i alt Fald tror jeg ikke, at det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Thomsen) ved sine kritiske Bemærkninger er i Stand til at faae Flertallet med til